યુથ એન્ડ ઈકો ક્લબ

અહેવાલ ફાઈલ

વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬

શાળાનું નામ : ....

તાલુકો : .... **જિલ્લો :** ....

હેતું/ઉદ્દેશ્ય

વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રાકૃતિક સંશાધનોના ન્યાયિક ઉપયોગ, સ્થિરતા તથા સંરક્ષણ માટે જાગૃતિ કેળવવી અને પર્યાવરણ પ્રેમ વધારવો. વિદ્યાર્થીઓમાં પર્યાવરણલક્ષી વ્યવહારને પ્રોત્સાહિત કરવા તથા પર્યાવરણને લગતી અર્થપૂર્ણ પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રોજેક્ટમાં ભાગ લે અને તેવી પ્રવૃત્તિઓ કરે તે માટે સક્ષમ બનાવવા. બાળકો ભવિષ્યના પડકારો સામે લડી શકે તથા નકારાત્મક લાગણીઓ જેવીકે તણાવ, શરમ અને ડરનો સામનો કરી શકે તે માટે જીવન કૌશલ્ય, આત્મસન્માન, આત્મગૌરવ અને આત્મવિશ્વાસ તથા અનુકૂલન વિકસાવવું. વિદ્યાર્થીઓને સહભાગી અને પ્રક્રિયાલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા વિવેચનાત્મક રીતે વિચારવાની અને સમસ્યાઓ તાર્કિક રીતે હલ કરવાની તકો આપીને તેમની શારીરિક, માનસિક, ભાવનાત્મક અને સામાજિક કુશળતાને મજબૂત બનાવવી.

પરિચય

શિક્ષણના ક્ષિતિજ વિસ્તરતા વિકાસશીલ દેશોને વિવિધ સમસ્યાઓ વિશે જાગૃત થઈ વિકાસલક્ષી માર્ચને સરળ બનાવવા તરફ સંકેત આપ્યો છે અને તેથી જ વિદ્યાર્થીઓ કમ્પ્યુટર શિક્ષણ, વસ્તી શિક્ષણ, ઉર્જા શિક્ષણ, પર્યાવરણીય શિક્ષણના નવા ક્ષેત્રો તરફ આકર્ષાય છે. નવા અભ્યાસક્રમો બનાવતી વખતે, નિર્માતાઓએ આ પ્રકારના નવા વિષયોના બંધારણ, વિસ્તરણ અને કાર્યકારી ક્ષેત્ર જેવા તત્વોને સ્થાન આપ્યું છે. પર્યાવરણીય શિક્ષણ એટલે એક એવો વિષય જે પર્યાવરણીય જાળવણી અને તેના માટેના માનવ પ્રયત્નો તરફ સંયુક્ત રૂપે દર્શાવતો વિષય છે.

કોઈ વ્યક્તિએ તેની આસપાસ થતી ઘણી સીધી અને પરોક્ષ બાબતોનો સામનો કરવો પડે છે. આજુબાજુની બાબતોમાં કેટલાક શારીરિક અને કેટલાક જીવંત તત્વોનો સમાવેશ કરી શકાય છે. મનુષ્યની આ દુનિયામાં, પર્યાવરણીય હિલચાલને કારણે જીવનનું કાર્ય વધુને વધુ સરળ બન્યું છે. જેમ જેમ સૂર્ય ઉગે છે, પર્યાવરણીય તત્વો એકબીજાને સહકાર આપીને ઇકો સિસ્ટમમાં જીવંત બનાવે છે. વસ્તી વૃદ્ધિ અને મનુષ્યની કેટલીક ખોટી ઇચ્છાઓને કારણે વિશ્વમાં પર્યાવરણની સમસ્યા વધુ ગંભીર બની છે. પૃથ્વી વનસ્પતિ અને પ્રાણીસૃષ્ટિની મૂળ છે.

- ## ઇકો ક્લબ શું છે

ઇકો ક્લબ એટલે પ્રકૃતિ પ્રેમી વિદ્યાર્થીઓનું એક સંગઠન જે એક સક્રિય સિસ્ટમ છે જે પર્યાવરણના સંરક્ષણની કુશળતા અને માહિતી પ્રદાન કરે છે.

- ## મહત્વપૂર્ણ લક્ષ્યાંક

પર્યાવરણ પ્રત્યે જાગરૂકતા લાવવા અને પર્યાવરણને સુરક્ષિત રાખવા અને જરૂરી પગલાં લેવા શાળાના બાળકોને આવરી લેતી એક ઇકો ક્લબની સ્થાપના

- ## શિક્ષક એક ભાગ

સૌ પ્રથમ, જે શાળાઓમાં આ કાર્યક્રમનો અમલ થવાનો છે તે શાળામાંથી એક શિક્ષકની પસંદગી કરવામાં આવશે અને આ શિક્ષકોને આ લક્ષ્યાંકન તાલીમ આપવામાં આવશે. આ સાથે, ઇકો ક્લબના સભ્યોને તેની પોતાની અને અન્ય શાળાઓમાં પર્યાવરણીય જાગૃતિ કાર્યક્રમો અને પ્રવૃત્તિઓમાં ભાગ લેવા પ્રેરણા આપવી પડશે.

અઠવાડિયામાં ઓછામાં ઓછા એક કલાક શિક્ષક દ્વારા ઇકો ક્લબના સભ્યોને એસેમ્બલ કરીને કેટલીક પ્રવૃત્તિ કરવી પડશે. પ્રેરણા એ રીતે પૂરી પાડવી જોઈએ કે વિદ્યાર્થીઓ આગામી સપ્તાહમાં કઈ પ્રવૃત્તિ થવી જોઈએ તે અંગે સૂચનો આપે. તેના અમલીકરણ માટે આચાર્ય સાથે ચર્ચા કર્યા પછી જરૂરી તૈયારીઓ કરવાની રહેશે.

પ્રવૃત્તિઓ

પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓની ઇકો ક્લબ માટે સમાજને વધુ ઉપયોગી થાય તે માટે નીચેના મુદ્દાઓ મહત્વપૂર્ણ છે.

- નક્કર કચરાનો નિકાલ.
- પ્રદૂષણ નિયંત્રણમાં મદદ.
- પાણીની અછતને રોકવા માટે કાર્યરત.
- નાગરિકની સુવિધાઓમાં મદદ.
- શાળાઓ અને ગ્રામીણ વિસ્તારોમાં વૃક્ષારોપણ.
- પાણીનો બગાડ અટકાવવા જાગૃતિ.
- જાહેર બગીચાઓ અને ઉદ્યાનોની જાળવણી.
- પર્યાવરણમાં સુધારણા તરફ લોકોની મૈત્રીપૂર્ણ અભિગમ, વલણ અને રસ લાવવા.
- જમીનના સંરક્ષણ અને ભીનાશતા અંગે જાગૃતિ લાવવી.

યુથ એન્ડ ઇકો ક્લબમાં શાળાકીય પ્રવૃત્તિઓ :

- ઉત્પાદક જમીનનું નિર્માણ.
- શાળા ઔષધીય બગીચો બનાવવા માટે.
- વનસ્પતિ ખેતરો બનાવવા માટે.
- બનેલા ખાડા ખોદવા.
- ઝૂ,અભયારણ્ય અને પ્રદૂષણ પ્રભાવિત વિસ્તાર જેવા પર્યાવરણને ધ્યાનમાં રાખીને મહત્વપૂર્ણ સ્થળોની મુલાકાત ગોઠવવી. જાગૃતિ માટે શિબિરની વ્યવસ્થા કરવી.
- શાળાઓ અથવા જાહેર સ્થળોએ વૃક્ષારોપણની કામગીરી અને શાળા, વસાહત, જાહેર સ્થળો અને આસપાસના સ્થળોએ સ્વચ્છતા પ્રવૃત્તિઓ.
- વ્યક્તિગત સ્વચ્છતા વિશે જાગૃતિ લાવવા દા.ત. ભોજન પહેલાં હાથ ધોવા, પાણીના બાઉલનો ઉપયોગ કરીને પાણી લેવા, નખ કાપવા, ખોરાક રાખવા માટે - પાણી સાચવવું, ગંદકી ન બનાવવા વગેરે.
- જાહેર સ્થળોની સ્વચ્છતા રાખવા શિક્ષણ આપવું.
- શાળાની અંદર અથવા બહાર બગીચા - બગીચાઓની સ્વચ્છતા અને જાળવણી વિશે સભાનતા લાવવા માટે.
- આ કાર્યક્રમ અંતર્ગત પર્યાવરણ સંબંધિત આંતર સ્પર્ધાઓ અને ચર્ચાઓ ગોઠવો દા.ત. પેઈન્ટીંગ સ્પર્ધા, નિબંધ લખવાની સ્પર્ધા, ચર્ચાઓ વગેરે.
- વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ, વન મહોત્સવ, વન દિવસ, જેવા તહેવારોની ઉજવણી કરવા.

shikshansagar.com શિક્ષણ સાગર The King of Education

❖ પ્રવુત્તિઓનું માર્ગદર્શન દર્શાવતું ટાઈમ ટેબલ :

માસ	થીમ	ધો. ૧ થી ૫	ધો. ૬ થી ૮
ઓગષ્ટ	➢ વૃક્ષારોપણ ➢ ઝુંબેશ ➢ હરિયાળી ➢ મહોત્સવ ➢ ઉજવણી	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર, સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ	• વૃક્ષારોપણ અને ઉછેર સંવર્ધન • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • મારી શાળા સુંદર શાળા સ્પર્ધા
સપ્ટેમ્બર	➢ સ્વચ્છતા ઝુંબેશ, ➢ ઉજવણી	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી, • નજીકના વિસ્તારમાં જાગૃતિ માટેની રેલી	• સ્વચ્છતા પખવાડિયા ઉજવણી, • નજીકના વિસ્તારમાં જાગૃતિ માટેની રેલી • જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ • લોકગીત સ્પર્ધા • નિબંધ લેખન સ્પર્ધા
ઓકટોબર	➢ વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ ➢ ઝુંબેશ	• કાગળની બેગ બનાવવાની કામગીરી • વેસ્ટ મટેરિયલ માંથી આર્ટ અને ક્રાફ્ટ વર્ક • વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પાણી, વીજળી ,અને અન્ય કુદરતી સંશાધનો બચાવો અંગેની જાગૃતિ અભિયાન • વર્લ્ડ હેન્ડ વોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી	• વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • જુદા જુદા પ્રકારની વનસ્પતિનું એકત્રીકરણ • કાગળની બેગ બનાવવી • વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ બનાવવાની સ્પર્ધા • પ્લાસ્ટીકની ખરાબ અસરો અને • પ્લાસ્ટીકનો ઓછો ઉપયોગ કરવા અંગે સમાજિક જાગૃતિ • વલ્ડ હેન્ડ વોશ ડે અંગેની જાગૃતિ અને ઉજવણી
નવેમ્બર	➢ રમતોત્સવ	• જુદા જુદા પ્રકારની રમતોનું આયોજન (વ્યક્તિગત અને સામુહિક રમતો) • બાલદિનની ઉજવણી	• એથલેટીક અને અન્ય રમતોની સ્પર્ધાનું આયોજન • બાલદિનની ઉજવણી • ચિત્ર સ્પર્ધા

shikshansagar.com શિક્ષણ સાગર The King of Education

માસ	થીમ	ધો. ૧ થી ૫	ધો. ૬ થી ૮
ડીસેમ્બર	➢ વિજ્ઞાન અને ગણિત મેળો	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત નું અઠવાડિયું ઉજવવું	• શાળાઓમાં વિજ્ઞાન અને ગણિત નું અઠવાડિયું ઉજવવું • કોયડા સ્પર્ધા • મોડેલો નું પ્રદર્શન
જાન્યુઆરી	➢ પતંગોત્સવ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ	• પતંગ બનાવવાની હરીફાઇ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શણગારવાની પ્રવૃત્તિઓ	• પતંગ બનાવવાની હરીફાઇ • શાળામાં પતંગોત્સવ • શાળા શણગારવાની પ્રવૃત્તિઓ
ફેબ્રુઆરી	➢ પર્યાવરણ જાગૃત્તિ ઝુંબેશ	• પ્રેરણાદાયક વાર્તા સ્પર્ધા • શિક્ષકો દ્વારા જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદુષણ વિશેની જાગૃત્તિ • પર્યાવરણ ને લગતી વિડીઓ અને શોર્ટ ફિલ્મસ બતાવવી	• જમીન, પાણી, હવા, અવાજના પ્રદુષણમાં જાગૃતતા લાવવા માટેની ચિત્રસ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, પોસ્ટરો, સુત્રો બનાવવા • પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ • પાણી, વીજળી અને બીજા કુદરતી સ્ત્રોતો બચાવવા માટેની જાગૃતિ

shikshansagar.com શિક્ષણ સાગર The King of Education

અહેવાલ

અમારી શાળામાં યુથ એન્ડ ઈકો ક્લબ દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ દરમિયાન પર્યાવરણીય જાગૃતિ અને સંરક્ષણ માટે અવિરતપણે અનેક પ્રવૃત્તિઓ સફળતાપૂર્વક હાથ ધરવામાં આવી છે. આ ક્લબની સ્થાપનાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય અમારા વિદ્યાર્થીઓમાં પર્યાવરણ પ્રત્યે ઊંડો પ્રેમ, સમજણ અને જવાબદારીની ભાવના કેળવવાનો રહ્યો છે. અમે માનીએ છીએ કે આજની યુવા પેઢી જ ભવિષ્યની ધરતીની રક્ષક છે, અને તેમને પર્યાવરણીય પડકારોનો સામનો કરવા માટે સજ્જ કરવા એ અમારી પ્રાથમિકતા છે. આ અહેવાલ ક્લબના હેતુઓ, આયોજિત પ્રવૃત્તિઓ, અને તેના દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલી નોંધપાત્ર સિદ્ધિઓનું વિગતવાર વર્ણન પ્રસ્તુત કરે છે.

શિક્ષણ સાગર
shikshansagar.com
Kings of Education

પ્રવૃત્તિઓ અને સિદ્ધિઓ:

આ વર્ષે, અમારા વિદ્યાર્થીઓએ શિક્ષકોના નિષ્ઠાવાન માર્ગદર્શન હેઠળ વિવિધ માસિક પ્રવૃત્તિઓમાં અત્યંત ઉત્સાહભેર ભાગ લીધો.

- **ઓગસ્ટ**: હરિયાળી મહોત્સવની ભવ્ય ઉજવણી કરવામાં આવી, જેમાં શાળા પરિસરમાં અને આસપાસના વિસ્તારોમાં વૃક્ષારોપણ કરવામાં આવ્યું. "મારી શાળા સુંદર શાળા" સ્પર્ધાએ વિદ્યાર્થીઓને પોતાની શાળાને સ્વચ્છ અને સુંદર રાખવા પ્રેરિત કર્યા. જળશક્તિ અભિયાન અંગે જાગૃતિ કાર્યક્રમો યોજી પાણી બચાવવાનો સંદેશ ફેલાવવામાં આવ્યો.
- **સપ્ટેમ્બર**: સ્વચ્છતા પખવાડિયાની ઉજવણી દરમિયાન, વિદ્યાર્થીઓએ શાળા અને નજીકના વિસ્તારોમાં સફાઈ અભિયાન હાથ ધર્યું. જાગૃતિ રેલીઓ દ્વારા સમાજમાં સ્વચ્છતાનો સંદેશ ફેલાવવામાં આવ્યો. લોકગીત

સ્પર્ધા અને નિબંધ લેખન સ્પર્ધાએ પર્યાવરણીય થીમ પર વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મકતા અને વિચારશક્તિને ઉજાગર કરી.

- ઓક્ટોબર: "વેસ્ટ માંથી બેસ્ટ" ઝુંબેશ હેઠળ, વિદ્યાર્થીઓએ નકામી વસ્તુઓમાંથી અદ્ભુત કલાત્મક ચીજો બનાવીને સર્જનાત્મકતાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું. કાગળની બેગ બનાવવાની પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા પ્લાસ્ટિકના ઉપયોગને ઘટાડવા માટે પ્રેરણા આપવામાં આવી. પાણી, વીજળી અને અન્ય કુદરતી સંસાધનો બચાવવા અંગે વ્યાપક જાગૃતિ અભિયાન ચલાવવામાં આવ્યું.

- નવેમ્બર: રમતોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું, જેમાં વ્યક્તિગત અને સામૂહિક રમતોમાં વિદ્યાર્થીઓએ ખેલદિલીપૂર્વક ભાગ લીધો. બાલદિનની ઉજવણી બાળકો માટે આનંદદાયક રહી, અને ચિત્ર સ્પર્ધા તેમજ વર્લ્ડ હેન્ડ વોશ ડે અંગે જાગૃતિ કાર્યક્રમો યોજાયા.

- ડિસેમ્બર: વિજ્ઞાન અને ગણિત મેળાનું આયોજન થયું, જેમાં વિદ્યાર્થીઓએ તેમના દ્વારા બનાવેલા વિવિધ મોડેલો પ્રદર્શિત કર્યા અને વૈજ્ઞાનિક દ્રષ્ટિને વેગ આપ્યો. ગણિતનું અઠવાડિયું ઉજવવામાં આવ્યું, જેમાં કોયડા સ્પર્ધા અને ગાણિતિક મોડેલોનું પ્રદર્શન યોજાયું.

- જાન્યુઆરી: પતંગોત્સવ અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું, જેમાં પતંગ બનાવવાની હરીફાઈ અને શાળામાં પતંગોત્સવ યોજાયો. શાળા શણગારવાની પ્રવૃત્તિઓ અને પ્રેરણાદાયક વાર્તા સ્પર્ધાએ વિદ્યાર્થીઓમાં ઉત્સાહ ભર્યો.

- ફેબ્રુઆરી: પર્યાવરણ જાગૃતિ ઝુંબેશ હેઠળ, જમીન, પાણી, હવા અને અવાજના પ્રદૂષણ વિશે જાગૃતિ લાવવામાં આવી. પર્યાવરણ સંબંધિત વીડિયો અને શોર્ટ ફિલ્મો બતાવવામાં આવી, જેણે વિદ્યાર્થીઓને દ્રશ્ય

માધ્યમથી શીખવામાં મદદ કરી. ચિત્રસ્પર્ધા, નિબંધ સ્પર્ધા, પોસ્ટરો અને સૂત્રો બનાવવાની પ્રવૃત્તિઓ યોજાઈ, અને પર્યાવરણ ઉપર ચર્ચા અને પરિસંવાદ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓએ પોતાના વિચારો રજૂ કર્યા.

નિષ્કર્ષ:

યુથ એન્ડ ઈકો ક્લબ દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ દરમિયાન હાથ ધરવામાં આવેલી આ તમામ પ્રવૃત્તિઓ અમારા વિદ્યાર્થીઓમાં પર્યાવરણીય સંરક્ષણ પ્રત્યે જાગૃતિ લાવવામાં અને તેમને સક્રિય, જવાબદાર નાગરિક બનાવવામાં અત્યંત સફળ રહી છે. આ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓએ માત્ર પર્યાવરણીય જ્ઞાન જ નહીં, પરંતુ જીવન કૌશલ્યો, સામાજિક જવાબદારી અને ટીમ વર્કનું મહત્વ પણ શીખી છે. મને ખાતરી છે કે આ પ્રયાસો ભવિષ્યમાં પણ ચાલુ રહેશે અને અમારા વિદ્યાર્થીઓને વધુ સશક્ત અને પર્યાવરણ પ્રત્યે સંવેદનશીલ બનાવવામાં મદદરૂપ થશે.

યુથ એન્ડ ઇકો ક્લબ

અંતર્ગત ૨૦૨૫-૨૬ માં કરેલ ખર્ચ -

ક્રમ	મળેલ ગ્રાન્ટ	ખર્ચ કરેલ ગ્રાન્ટ	વિગત	રીમાર્કસ

shikshansagar.com · The King of Education · શિક્ષણ સાગર

મુ.શિ સહી